

Hulusi Çakmak

Y, Cem Akas

Roman, Can Yayınları

Y kromozomu yok olursa ne olur? Erkeklerin sonu mu gelir? Erkeklik veya kadınlık halleri biyolojik uzantılara indirgenebilir mi? Erkeksiz dünyada kadınlar ne yapar? Kadınların kurtuluşu, y kromozomunun yok olmasına mı bağlı? Bu tip sorulara cevap arayan bir roman: Y.

Cem Akas bu kitabında bir virüs saldırısı sonrasında yok olan y kromozomunun yani 'erkekliğin' hikâyesini anlatır bize. Bu virüs spermeleri zayıflatır ve zamanla 'erkek' bebekler doğmamaya başlar. Artık kadınlar kendilerine göre bir dünya inşa edebileceklerdir. 'Kadın' diyeceğimiz bu yeni düzen, özgürlük gibi görünse de zaman ilerledikçe ataerkillik kodları kullanarak kendi 'öteki'sini yaratmaya başlar. Ve böylece her şey, başladığı yere döner.

Arendi ve İliada çiftinin kapısına sepet içinde bırakılan bir bebek bu kadınlık dengesini bozar. Çünkü bebeğin penisı vardır. Ve penisli son bebek bundan 189 yıl önce ortaya çıktığında hemen öldürülür. Çiftimiz bu bebeğe kıyamaz. Onu sistemden saklamayı başarır. Bebeğe Constantine adını verirler.

Bebeğin sepet içinde bırakılması boşuna değildir. Antik anlatılardan biliyoruz ki sepet anne rahmine tekabül eder. Hz. Musa, nehre sepet içinde bırakılmıştır. Genelde ileride insan hayatını etkileyecek ve değiştirecek kişiler yapay bir rahim (sepet) içerisine yerleştirilip yeni anne babaya verilirler. Yazarımız romanda da benzer bir motif kullanır.

Ancak sepetin çiçek desenli, pastel renkli oluşu dikkat çekicidir. Dişil olarak atfedilen bu özellikler, sepetin içindekinin de dişil özelliklere sahip olduğuna delalet eder. Ancak Constantine'nin bir penisı vardır. Yani bu bebek y kromozomuna sahiptir. Yeni düzenin ötekisi olan y kromozomlu bireyler politik cinayetlere kurban gitmektedirler. Arendi ve İliada, bu bebeğe öyle bir alışır ki sisteme başkaldırlar. Ergenliğe kadar kimse Constantine'nin farklı olduğunu anlamaz. Çocuğun kendisi bile.

"Yani erkeklik organlarıyla doğdun... onun dışında hiçbir kadından farkın yok, son derece normal bir insansın." (s.42)

Kitapta geçen bu bölüm bize yeni düzenin 'normal insan'ı'nı tarif eder. 'Erkek olmak' son derece absürt ve ahlak dışı bir durumdur artık. Tek cinsiyet kadındır. Butler'a göre toplumsal cinsiyet, gerçeği olmayan bir tür imitasyondur. Ataerki, asıl cinsiyeti erkek olarak kabul eden bir sistem inşa eder. Ancak bu yeni düzen kadın dışında hiçbir cinsiyeti kabul etmez. Bu durum bile aslında eski düzenle nasıl ortak bir paydada buluştuklarını gösterir.

"Cinsiyet bedeninin siyasi ve kültürel bir yorumudur."¹ Yeni düzenin bu politik atmosferinde Constantine, kadın olmaya zorlanır. Tıpkı ataerki sistemde herkesin 'erkek' olmaya zorlanması gibi. İngilizcedeki "human" kelimesinin içerisinde barındırdığı "man" yapısının "erkek" olduğu bellidir. Türkçedeki "adam"ın tüm cinsiyetli bireylerce "insan, birey" yerine kullanıldığı da açıktır. Yani her iki düzende de tek cinsiyet vardır. Belirlenen o cinsiyet de toplumsal, antropolojik, politik, kültü-

rel atmosferin mirasıdır. Adeta bir turnusol kâğıdı gibidir, her şeyde o ölçü alınır.

Romandaki bir diğer mesele de şüphesiz cisgender² - transgender ikiliğidir. Olayların geçtiği dünyada herkes vajinaya sahip olsa da 'kadınlık' halleri şüphelidir. Kendisini erkek gibi gören, erkek olmak isteyen ancak atanmış cinsiyetiyle uyumsuzluk yaşayan pek çok 'kadın' da vardır. Bunlar sistem tarafından aşağılanır, bir köşeye atılır veya işkence yapılcasına 'tedavi'ye alınırlar. Tıpkı içinde yaşadığımız şu ataerki mekanizmada sıkıntı yaşayan, lanetlenen, hırpalanan, öldürülen, haksızlığa uğrayan kadın bireyler ve LGBTQ+lar gibi.

Kadın'ın yeni düzen de faşizan bir bakış açısıyla 'öteki' olarak kabul ettiği herkese savaş açar. Roman bu politik atmosferi başarılı bir şekilde okura verir. Böylece cinsel kimliğin nasıl bir inşa sürecine girdiğine tanık oluruz: "Erkek ve kadın doğal birer olgu değil, siyasi birer kategoridir."³

Kahramanımız Constantine'nin "kim olduğun ile ne olduğun arasında, sahip olduğun fallus ile olması beklenen şey arasında bir ölçüşme vardır. Normla bir olmuş değildir ama buna rağmen birisidir, konuşan, ısrar eden birisidir"⁴ şeklinde tanımlanması doğrudur. Roman boyunca kahramanımızın transgender bir kadın olup olmadığı, cinsel kimliğini erkek olarak tanımlayıp tanımladığı veya yöneliminin heteroseksüel mi yoksa homoseksüel mi olup olduğu belli değildir, muğlaktır. Postmodernist bir roman olduğu için yazarın eserinde çeşitli belirsizlikleri kullandığı açıktır.

Yeni düzendeki kadınların "fallusfobik" olmaları, tarih boyunca "öteki" bir birey olarak aşağılanmalarından dolayı meşru ve kabul edilebilir görülebilir. Ancak "mizojini" dediğimiz kadın düşmanlığı, romanda yerini "androfobi"ye bırakır. Erkek düşmanlığı, yeni düzenin temel kodunu oluşturur. Kendi varoluşunu "kadın" olarak açıklamak istese bile bu hak kahramanımıza verilmaz. Çünkü onun penisı vardır.

"...erkeklik bir hastalık. Dünya üzerinden silinmiş ölümcül bir hastalık. Artık kimse bu hastalığa yakalanmıyor. Biraz daha büyüyünce sen de herkes gibi kadın olacaksın. Çok kolay bir ameliyat." (s.45)

Romandaki bu kısım, cinsel kimliğin inşasında tıbbi müdahalelerin öneminden bahseder. Bir kişiye cinsel organ ameliyatı yaparak veya ona hormon tedavisi uygulayarak cinsel kimliğini değiştirmemiz mümkün değildir. Zira Nazi döneminde yapılmış bu tarz çalışmalar, durumun cinsel organın varlığından/ yokluğundan veya hormon seviyesinden ziyade bir varoluş olarak kabul edilmesinin (istese de istemese de) önünü açmıştır.

Atanmış cinsiyet - cinsel kimlik karmaşası, kadınerkil düzende de politik atmosfere hizmet etmesi açısından gayet önemlidir. Erkeklerin yok olmasıyla tüm sorunlar çözülsün de bu yeni düzen tam anlamıyla bir ütopya mıdır? Cevap okura net bir şekilde verilmaz. Ancak şu barizdir ki "öteki"yi yaratan bu yeni düzen de eski düzenin kötü bir taklidinden öteye gidememiş, kendi kodlarını üretmek distopik bir dünyanın kapılarını aralamıştır.

NOTLAR

- 1) Butler, J., *Cinsiyet Belası*, Metis yayınları, İstanbul, 2008, s. 193.
- 2) Kaos GL, LGBT+ Temel Kavramlar sözlüğüne göre; Cisgender, sahip olduğu cinsiyet kimliği doğumda atanan cinsiyet kimliğiyle örtüşen bireyler için kullanılır. Bir uyumsuzluk olması durumunda bilindiği gibi transgender ifadesi kullanılır.
- 3) Wittig, M., *One is not Born a Woman*, s. 17.
- 4) Butler, J., *Çöz(ü)len Cinsiyet*, Monokl Yayınları, İstanbul, 2020, s. 95.